

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Štěpánovou, Ph.D., ve věci

žalobce: J. T.

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem 225 08 Praha 5, Křížová 25

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 1. 2023, o invalidní důchod

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Specifikace věci

1. Předmětem žaloby je nesouhlas žalobce s rozhodnutím žalované, jímž byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 12. 9. 2022 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Citovaným prvostupňovým rozhodnutím nebyl žalobci přiznán invalidní důchod pro nesplnění podmínek předpokládaných § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o

Shodu s prvopisem potvrzuje M.R.

důchodovém pojištění“), neboť nezískal potřebnou dobu pojištění pro nárok na invalidní důchod (pokles pracovní schopnosti z důvodu nepříznivého zdravotního stavu byl u žalobce shledán v rozsahu 70 %).

II. Relevantní skutková zjištění

2. Žalobce uplatnil dne 23. 2. 2022 prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení (dále pro přehlednost jen „OSSZ“) Nový Jičín žádost o invalidní důchod.
3. Jedná se v pořadí již o pátou žádost žalobce o invalidní důchod, přičemž všechny byly doposud zamítnuty, a to takto:
 - první žádost žalobce z roku 1989 byla zamítnuta pro neuznání invalidity;
 - druhá žádost žalobce z roku 2011 byla zamítnuta pro neuznání invalidity;
 - na podkladě třetí žádosti z roku 2015 byl žalobce uznán invalidním (pokles pracovní schopnosti o 40 %), avšak jeho žádost byla zamítnuta pro nezískání potřebné doby pojištění, což bylo potvrzeno jak v námitkovém řízení, tak v navazujícím soudním řízení (žaloba žalobce byla zamítnuta rozsudkem Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 19 Ad 20/2015);
 - čtvrtá žádost žalobce o invalidní důchod ze dne 11. 2. 2019 byla pro nesplnění potřebné doby pojištění zamítnuta, byť byl žalobce shledán invalidním. V tomto řízení žalobce poprvé sporoval zápočet doby péče o své děti, jak to činí v právě probíhající věci (viz bod 6 a 11 tohoto rozsudku).
4. K aktuální žádosti žalobce o invalidní důchod ze dne 23. 2. 2022 byl dne 29. 7. 2022 vypracován posudek o invaliditě OSSZ Nový Jičín, na jehož podkladě byl u žalobce zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a jeho pracovní schopnost poklesla o 40 % (pro období od 5. 3. 2014 do 28. 7. 2021), resp. o 70 % (pro období od 29. 7. 2021 nadále a trvale).
5. Ve správním spise jsou žurnalizovány mj. podklady o evidenci žalobce jako uchazeče o zaměstnání u úřadu práce od roku 1991, jakož i jeho evidenční listy důchodového pojištění.
6. Z hlediska podstaty souzené věci je možno dodat, že žalobce v námitkovém řízení v roce 2019 (přípis ze dne 13. 5. 2019) požadoval zohlednit dobu péče o nezletilé děti, přičemž uváděl, že měl tyto v péči od 7. 9. 2007 do 16. 6. 2009. Ve správním spise je založen též rozsudek Okresního soudu v Novém Jičíně (č. j. 90 P 407/2002-246), resp. jeho první strana obsahující výrok a doložku nabytí právní moci k 7. 9. 2007, jímž se tehdy nezletilé děti žalobce M., narozena X, J., narozen X, J., narozen X, M., narozena X, a P., narozen X, T., pravomocně od 7. 9. 2007, svěřují do péče otce (žalobce). Spis dále obsahuje rozsudek téhož soudu s doložkou právní moci k 16. 6. 2009, na jehož základě se u nezletilých J., M. a P. nařizuje ústavní výchova; u nezletilého J. nebyla ústavní výchova nařízena.
7. Dne 12. 9. 2022 Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) rozhodla o zamítnutí žádosti žalobce o invalidní důchod pro nesplnění potřebné doby pojištění.
8. V námitkách ze dne 12. 10. 2022 se žalobce domnívá, že mu měl být invalidní důchod přiznán od 19. 11. 2019 podle lékařské zprávy z téhož dne, takto by mu byly započteny další

doby pojištění a podmínky nároku na invalidní důchod by splňoval. Připojil dvě lékařské zprávy a potvrzení o vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání v období od 11. 3. 2020 do 28. 7. 2021. Žádá případně o odstranění tvrdosti zákona.

9. V námitkovém řízení byl zpracován ČSSZ Ostrava dne 29. 11. 2022 nový posudek o invaliditě, jímž bylo potvrzeno stanovení prvního stupně invalidity žalobce od 5. 3. 2014 a dále došlo k posunutí data změny stupně invalidity z prvního na třetí stupně, a to již k 30. 10. 2019 (z původního 29. 7. 2021). Posudkem byl zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce (žalobce byl uznán invalidním v prvním stupni v období od 5. 3. 2014 do 29. 10. 2019 a dále ve třetím stupni od 30. 10. 2019 trvale), nicméně invalidní důchod mu nebyl přiznán pro nesplnění druhé zákonné podmínky, tj. potřebné doby pojištění, a to ani po vzniku invalidity. Žalovaná konstatovala, že žalobci byla správně zhodnocena veškerá prokázaná doba pojištění, včetně evidence na úřadu práce, a prvostupňové rozhodnutí napadeným rozhodnutím potvrdila.

III. Žalobní body

10. Žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 10. 3. 2023 žalobce navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí.
11. Namítá nesprávnost hodnocení dob pojištění, aniž by konkretizoval, jaké období mělo být zohledněno či započteno. Má rovněž za to, že nebylo správně zhodnoceno „období, kdy vychovával své děti jako samoživitel“. Uvádí, že vychovával všech svých pět dětí, a to po celou dobu s jednou tříletou pomlkou, kdy byly v péči své matky. K žalobě doložil fotokopie rozsudků týkajících se péče a výživy nezletilých dětí žalobce.
12. Dále sděluje, že je ochoten případnou dobu pojištění doplatit a žádá o sdělení, jakou dobu pojištění má splněnou a jaké doby má doplatit.

IV. Stanovisko žalované

13. Ve vyjádření ze dne 12. 4. 2023 žalovaná navrhuje zamítnutí žaloby jako nedůvodné.
14. Má za to, že veškeré doby pojištění byly žalobci započteny v souladu s evidenčním listem důchodového pojištění a též v souladu se zákonem.
15. V konkrétnostech uvádí, jak byla hodnocena doba evidence žalobce na úřadu práce a žalobcem nově v žalobě tvrzená péče o nezletilé děti. Pouhá faktická péče o děti starší 10 let není pro nárok na invalidní důchod podstatná. Žalobcem požadovaný zápočet péče o 5 nezletilých dětí nemá oporu v jeho případě v zákoně, neboť v době, kdy o děti pečoval dle jím doloženého rozsudku Okresního soudu v Novém Jičíně, bylo všem jeho dětem více než 10 let, přičemž žalovaná zdůraznila, že ze správního spisu nevyplývá, že by některé z dětí bylo zdravotně postižené či dlouhodobě nemocné, což by ovlivnilo možnou dobu pojištění.

V. Posouzení věci krajským soudem

16. Krajský soud poté co zjistil, že žaloba byla podána včas v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů.
17. **Dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.**
18. V souzené věci není sporná otázka poklesu pracovní schopnosti žalobce, ale posouzení samotného nároku na invalidní důchod, konkrétně zohlednění dob pojištění žalobce relevantní pro vznik nároku na invalidní důchod. Žalobce se v obecné rovině domnívá, že mu byla žalovanou nesprávně zhodnocena doba jeho účasti na pojištění. Blíže se domnívá, že mu měla být započtena pro účely důchodového pojištění doba péče o nezletilé děti.
19. Žalobce formuloval žalobní body značně obecně. Krajský soud v této souvislosti předesílá, že míra precizace žalobních bodů do značné míry předurčuje, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod obecnější, tím obecněji k němu správní soud přistoupí a posoudí ho (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS).
20. Krajský soud shrnuje relevantní právní úpravu dopadající na souzenou věc a tuto aplikuje na skutková zjištění vyplývající z obsahu správního spisu.
21. Podle § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění (...).
22. Žalobce byl v souzené věci shledán invalidním pro invaliditu prvního stupně od 5. 3. 2014 (pro invaliditu stupně třetího pak od 30. 10. 2019.)
23. Žalobce byl k datu vzniku invalidity starší 28 let; jeho potřebná doba pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod tak činí 5 let (srovnej § 40 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění).
24. Tato doba se přitom zjišťuje za období posledních 10 let před vznikem invalidity, což u žalobce představuje období od 5. 3. 2004 do 4. 3. 2014 (srovnej § 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, podle něhož se se potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity).
25. Ve vymezeném období žalobce získal toliko 1 rok a 21 dnů doby pojištění, jak vyplývá z osobního listu důchodového pojištění žurnalizovaného ve správním spise.
26. U pojištěnce staršího 38 let lze podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považovat za splněnou též, byla-li doba získána v posledních 20 letech před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění přitom činí 10 let (srovnej § 40 odst. 2 věta druhá zákona o důchodovém pojištění).

27. Žalobce ovšem nesplňuje ani tuto podmínku, neboť v takto stanoveném rozhodném období od 5. 3. 1994 do 4. 3. 2014 získal toliko 2 roky a 308 dnů pojištění, jak opět plyne z jeho osobního listu důchodového pojištění.
28. U žalobce byla správně žalovanou vyhodnocena i doba po vzniku invalidity (srovnej § 40 odst. 2 věta třetí, podle něhož se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje též za splněnou, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období 10 let dokončeném po vzniku invalidity). Uvedené hodnocení je správné i při vědomí změny data vzniku invalidity třetího stupně napadeným rozhodnutím z původního 29. 7. 2021 na aktuální 30. 10. 2019. Ani v období po vzniku invalidity žalobce nezískal potřebných 5 roků doby pojištění v období 10 let. Například v období od 23. 2. 2012 do 22. 2. 2022 získal pouze 1 rok a 27 dnů pojištění.
29. Žalovaná jako dobu pojištění u žalobce mohla hodnotit pouze dobu vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání bez pobírání podpory. S výjimkou 21 dnů doby pojištění na přelomu let 2004 a 2005 od roku 1996 lze u žalobce hodnotit jako dobu pojištění toliko dobu vedení v evidenci uchazečů od zaměstnání bez pobírání podpory. Tuto dobu lze ovšem započítat jen v omezeném rozsahu, konkrétně rozsahu maximálně jednoho roku (srovnej § 5 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, podle něhož jsou pojištění účastny dále osoby vedené v evidenci úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání po dobu, po kterou jim náleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, a v rozsahu nejvýše 3 let též po dobu, po kterou jim tato podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáleží, s tím, že tato doba 3 let se zjišťuje zpětně ode dne vzniku nároku na důchod, doba, po kterou podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáležela před dosažením věku 55 let, se do ní započítává v rozsahu nejvýše 1 roku, a nezapočítává se do ní jiná náhradní doba pojištění nebo doba pojištění, které se kryjí s dobou, po kterou je osoba vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání; za dobu, po kterou náleží podpora v nezaměstnanosti, se přitom považuje též doba, po kterou se podpora v nezaměstnanosti neposkytuje z důvodu, že osobě vedené v evidenci uchazečů o zaměstnání přísluší odstupné, odbytné nebo odchodné).
30. Ze správního spisu je jednoznačně patrné (srovnej potvrzení úřadu práce), že žalobce byl čteně a dlouhodobě evidován u úřadu práce; od roku 1991 v určitých časových úsecích bez výplaty podpory v nezaměstnanosti (1991/1992, 1993/1994, 1994/1996, 1997/2003, 2006/2016, 2019, 2020/2022). Tato dlouhá doba evidence u úřadu práce přitom byla hodnocena žalobci v souladu se zákonem, a to v maximálním (zákonem omezeném) rozsahu jednoho roku. Jiné řešení přitom žalované zákon neumožňuje, přičemž další započitatelné doby pojištění nebyly u žalobce shledány.
31. Žalovaná vzala za stěžejní a nezpochybnitelný důkaz pro osvědčení délky doby pojištění (zaměstnání) žalobce (kromě již zmiňovaným potvrzení úřadu práce) jeho osobní list důchodového zabezpečení, v němž figuruje doba pojištění žalobce v relevantním období v rozsahu uváděném v napadeném rozhodnutí. Doby specifikované v osobním listu důchodového pojištění korespondují s obsahem správního spisu (jsou souladné s evidenčními listy důchodového pojištění žalobce, potvrzeními úřadu práce, jakož i dalšími listinami založenými ve spise, mezi nimiž figurují i rozsudky opatrovníckého soudu v Novém Jičíně, jak bude rozvedeno níže).

32. K tomuto možno dodat, že žalobce ostatně žádné konkrétní období pojištění nespороval, ničeho konkrétního nenamítal (s výjimkou v žalobě nově zmiňované doby péče o své děti – srovnej blíže body 36 a násl. tohoto rozsudku). Krajský soud z tohoto pohledu považuje stanovení dob pojištění žalobce v napadeném rozhodnutí za správný.
33. Krajský soud připomíná, že evidenční list důchodového pojištění je primárním dokladem, jímž se pro účely důchodového pojištění prokazuje získaná doba důchodového pojištění, výše dosaženého vyměřovacího základu a vyloučených dob, tj. dob, které se pro účely zjištění průměrného výdělku vylučují. Vedení evidenčních listů důchodového pojištění je jednou z povinností zaměstnavatelů uloženou zákonem č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“). Z ustanovení § 38 zákona č. 582/1991 Sb. vyplývá, že základním důkazním prostředkem jsou evidenční listy důchodového zabezpečení (pojištění).
34. Z citovaného je zřejmé, že skutkový stav věci v řízení o důchodové dávce lze podpůrně zjišťovat jakýmkoliv prostředky, které mohou prokázat rozhodné skutečnosti, nikoliv pouze na základě evidenčních listů (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2008, č. j. 3 Ads 75/2008-44). Obdobně se vyjádřil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 25. 10. 2017, č. j. 10 Ads 7/2017-32, ve smyslu něhož zákon č. 582/1991 Sb. neobsahuje ucelenou úpravu dokazování; obecná pravidla obsažená ve správním řádu se aplikují subsidiárně.
35. Žalovaná postupovala při zohlednění dob evidence žalobce na úřadu v souladu se zákonem. Náhradní doba pojištění, tj. doba, ve kterém žalobce neodvedl žádné pojistné, se za určitých podmínek započítává do potřebných let pojištění pro důchod. V případě žalobce to byla doba, kdy byl veden u úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci mu nenáležela, a to v maximální délce jednoho roku. Doba evidence na úřadu práce byla přitom u žalobce zohledněna správně v souladu s § 5 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění.
36. Pokud se žalobce (poprvé až v žalobě) domáhá započtení doby péče o své nezletilé děti, předně je možno uvést, že ve správním spise figurují první strany rozsudků opatrovnického soudu v Novém Jičíně, které žalobce doložil správnímu orgánu již v roce 2019 v řízení o své čtvrté žádosti o invalidní důchod. Z rozsudků je patrné svěření tehdy nezletilých dětí žalobce do péče žalobce. Konkrétně byly tehdy nezletilé děti M., J., J., M. a P. odňaty z péče babičky (A. T.) a v návaznosti na návrat otce z výkonu trestu mu byly svěřeny do jeho péče s právní mocí k 7. 9. 2007 (výživné matce nebylo stanoveno). Ze záhlaví rozsudku je patrné, že ke dni nabytí právní moci rozsudku měla nezletilá M. 17 let (narozena dne X), J. bezmála 16 let (narozen X), J. bezmála 14 let (narozen X), M. bezmála 12 let (narozena X) a P. 11 let (narozen X).
37. Dle dalšího žalobcem do správního spisu doloženého rozsudku Okresního soudu v Novém Jičíně, č. j. 90 P 407/2002-335, právní moc k 16. 6. 2009, tento „pečoval“ o své děti necelé dva roky, přičemž již v listopadu 2008 bylo opatrovnickým soudem *ex officio* zahájeno řízení, jehož výstupem je nařízení ústavní východy nezletilého J., M. a P. U J. nebyla ústavní

výchova nařízena (pravděpodobně s ohledem na brzký termín zletilosti; právní moc rozhodnutí 16. 6. 2009, datum nabytí zletilosti 9. 10. 2009). M. v mezidobí zletilá (8. 4. 2008).

38. Dle § 5 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny osoby pečující osobně o dítě ve věku do 4 let.
39. Dle § 5 odst. 2 písm. d) zákona o důchodovém pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny osoby pečující osobně o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost), pokud spolu žijí v domácnosti; podmínka domácnosti se nevyžaduje, jde-li o blízkou osobu nebo asistenta sociální péče podle § 83 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb.
40. Z rozsudků (resp. jejich výroků) je tedy patrné, že žalobce v období od 7. 9. 2007 do 16. 6. 2009 měl svěřeny rozsudkem do péče své nezletilé děti. Žádnému z dětí ovšem nebylo méně než čtyři roky. Děti žalobce v té době nebyly ani mladší 10 let, pokud by bylo uvažováno o tom, že by tyto byly závislé na pomoci jiné osoby, což ovšem nikterak ze spisu neplyne.
41. Žalobcem požadovaný zápočet péče o nezletilé děti tedy rovněž nemá oporu v zákoně a skutečnost, že děti byly pravomocně opatrovnickým soudem svěřeny do péče otce v době, kdy každému z nich bylo v době nabytí právní moci opatrovnického rozsudku více jak 10 let, nemá pražádný vliv na zohlednění této doby jako doby důchodového pojištění.
42. Pro úplnost krajský soud uvádí, že nepřehlédl, že žalobce k žalobě doložil kompletní opatrovnické rozsudky; jejich provedení k důkazu ovšem nepovažoval za potřebné, protože zjištění relevantní z hlediska souzené věci bylo možno učinit i z jejich prvních stran, jak již byly žurnalizovány ve správním spise (výrok rozsudku, doložka právní moci, data narození nezletilých dětí).
43. K žádosti žalobce o doplacení potřebné doby pojištění nezbyvá než tohoto odkázat na příslušnou OSSZ, která je povolána k tomu, aby mu poskytla údaje o chybějící době pojištění a možnostem doplacení chybějící doby pojištění pro vznik nároku na přiznání a výplatu invalidního důchodu.
44. Žalovaná v souzené věci přezkoumala prvostupňové rozhodnutí v souladu s § 88 odst. 4 věty třetí zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, tedy v plném rozsahu, aniž by byla vázána podanými námitkami žalobce. Napadené rozhodnutí se zcela správně a přehledně před vypořádáním ne příliš konkrétních námitek žalobce zaměřuje i na posouzení naplnění zákonných podmínek nároku na invalidní důchod, tj. podmínek invalidity a potřebné doby pojištění. Uvedené žalovaná v napadeném rozhodnutí řádně přezkoumala a krajský soud konstatuje, že není smyslem soudního přezkumu stále podrobně opakovat již jednou vyřčené. Proto se může soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění, což v této věci, resp. části, činí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či jeho rozsudky ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012-47).

Shodu s prvopisem potvrzuje M. R.

VII. Závěr a náklady řízení

45. Krajský soud na základě shora uvedeného dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, je přezkoumatelné a řádně odůvodněné, přičemž v řízení nebyly shledány žádné vady, k nimž by soud musel přihlédnout z úřední povinnosti, a proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
46. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce v řízení úspěšný nebyl a žalovanému nad rámec jeho úřední činnosti žádné náklady nevznikly. Soud proto žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 25. září 2023

JUDr. Kateřina Štěpánová, Ph.D.
samosoudkyně